

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem
omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S.
Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum
triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.3. Conueniens erat vt Christus nullum haberet peccatum, essetq[ue]
sanguis eius ita putus, sicut cognouit Abraham videns diem eius in ariete
Sabech.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

Quia in carnata diuinitas omnibus modis mensura
 id est capacitatis hominis benigna se charitate indul-
 sit. Quam accuratè se Christus omnibus attem-
 perauit: Pauperibus, diuitibus, ignorantibus, sa-
 pientibus, sanis, infirmis, omnibus & per omnia
 seipsum attemperauit: Deus appropinquans in
 terra uisus & cum hominibus: conuersatus est, ocu-
 lis hominum oppositus, auribus hominum propo-
 situs, manibus hominum appositus. Sic etiam loqui-
 tur D. Ioan. Quod sicut ab initio, quod audiuimus,

I. Iean.

1.1.

XII.

de uerbo uita.

Quam ad nostram se uoluit for-

mate mensuram. Melius multo quam Elizeus

cum puerulo: ut enim ad mortuis puerum exci-

taret. Incubuit super eum. Et oculos suos, os, ma-

nus, & pedes uates hic Sanctissimus membris

composuit infantilibus. Sed multo praclarus

Dei filius incarnatus: quandoquidem de nostra

carne totum hoc assumpserit, quod ad naturam

humanae spectat ueritatem: sic illi se uiuit, ut se

unum cum ipsa fecerit, & ut suos assumpsit o-

culos, os, manus, pedes cunctaque corporis me-

bra, ex quibus coagulatur, formaturque corpus

hominis. Tu considera quam spre se nobis Do-

minus hic recomponere dignatus sit. Quæritur

ex qua materia formatum sit propitiatorium

De astro mundissimo. Aurum diuina in Christo

substantia significat primum. Signanter & expresse

dixit mundissimo: quia uidebatur ex eo quod Deus

ab omni sordo est mundissimus, ex eo inquam pro-

pitatorum factus est nobis Christus Filius Dei, ex

eo peccata mundi tollere potuit. Agnus Dei, San-

ctus, innocens, segregatus à peccatoribus & excelsior

caelis factus. Quem ut talem duo Cherubim id

est duo testamenta uetus nouumque contem-

plentur. Talem antiquum figurauit & talem

nouum esse constituit.

§. 3. Conueniens erat ut Christus nullum ha-
 beret peccatum, essetque sanguis eius uerus purus,
 sicut cognouit Abraham uolens diem eius in
 ariete Sabeb.

3. p. 9. 15.

eti.

3. p. 9. 15.

eti.

N Edum profitemur nullo Christum peccato, nulla fuisse macula conspersum, sed etiam hoc fuisse necessarium (ut docet Maximus ille Doctor D. Thom.) ut ijs satisfacere condigne officijs quæ in se susceperat implenda. Hæc autem duo fuerunt, ut alias diximus, redemptoris qui nos de Satanæ redimeret seruitute Deoque Patri reconciliaret; & magistri qui nos uiam doceret cæli, eoque comes de-

duceret. Ut ambobus his satisfaceret officijs opus erat ut esse sine peccato: Primum namque congruus nobis non esset Magister peccando nec per hoc dirigeret nos ad cælum, sed in tartara præcipitaret: ut enim heri declarauimus diaboli ut omnes si posse eo deduceret: hoc potissimum procurauit, ut hominibus in Deos ac magistros præficeret, homines flagitio ac nebulones, quorum insistentes uelut in perditionem merent sempiternam. Nobis necessarius erat Magister passibus adeo rectis incedens ut illum sequentes quocumque & quacumque pergeret rectam teneremus uiam: unde heri dicere potuit omnibus: Quis sequitur me non ambulat in tenebris sed habebit lumen uitæ. Simi-

liter & hoc requirebat ut perfectè Redemp- Ad effi-
 toris expleret officium nosque Deo reconcilia- cium Re-
 ret. Egregiè hoc dixit Apostolus Paulus: Talis dempto-
 decubus ut nobis esset Pontifex, Sanctus, innocens, ris inter-
 impollutus, segregatus à peccatoribus, & excelsior gra re-
 caelis factus, qui non habet necessitatem, quousque quiritur
 prius pro suis delictis hostias offerre, deinde pro por-
 sandignas. Heb. 7. 26.

plicat, & bene quidem, nam quantalibet hic sunt
 non sufficiunt ut munditiam & puritatem expo-
 nant necessarium, quo perfectè officio fungatur
 redemptoris. Talis Sacerdos & talis sequetur
 nobis erat necessarius, Sanctus, innocens impel-
 latus, à numero & consorcio peccatorum legi-
 gatus, purior ipsisque Cælis excelsior factus. Si ci-
 uitas regi perduellis, in eam armata tumeret: eaq-
 de causa, omnes conditionis rei censentur atque
 in eos fatale mortis decreti præconis uoce
 publicarentur, comeniens non esset, ut à Rege
 delicti ueniam impetraret & apud Regiam ma-
 iestatem sequenter intercederet ex eorum nume-
 ro proditor aliquis: Tantum enim adest ut illam
 pro alijs valeat obtinere, ut ipse de seipso non
 parum esset sollicitus, nec sibi uideretur exiguum
 absoluisse negotium, si hæc sibi impetrare pos-
 set indulgentiam. Hoc autem illis incumberet
 agendum: ut mediatorum inquirerent, qui Regis
 oculis ita gratus foret, ut nullam in se nec per
 se offensam contra Regiam commisisset proditor
 maiestatem. Siquidem difficulter alijs posset
 ille ipsam lucri remissionem, qui eam sibi ipsi
 sciret esse necessariam.

Hoc consilio prudentes fuerunt Anthiochemi Confir-
 cius, ut refert D. Chryl. cum enim contra Imp. mat. ex
 Theodosium non parua hæc in urbe esset com- factio An-
 mora seditio, & enorme cõtra Regiam maiesta- tiohen-
 tem eius prædecesores Imperatores commissum sum.
 delictum: pro quo cum omnes mortis sententiã Hom. 20.
 incur- ad pop.

III.

incurrissent, vt tanto huic malo remedium in-
quirent, sapienter intellexerunt, nullatenus ex-
pedire, vt ad veniam impetrandam, aliquis de ci-
uitate illa mitteretur Mediator: etenim difficili
ille negotio pro alijs posset intercedere, furorem
mitigare Imperatoris, eiusque ciuibus conciliare
beneuolentiam, qui culpæ reus Imperatoris iustā
incurerat indignationem: quocirca prudentissi-
me decreuerunt Episcopum eligere mediatorē,
sanctum, innocentem, qui huic crimini ne vel in
minimo esset obnoxius, & qui coram Imperato-
re prostratus nihil haberet, vnde sibi timeret, aut
suspicaretur, ne pro alijs supplex intercedens, ob
propria culpa ipse prius mortē damnetur. Di-
uinam mundus incurerat indignationē, omnes
eius incolæ proscripti traditores, mortēque ad-
iudicati æternæ, nedū iseporalis. Et ip'o quo quis
liuido, nature humanæ cuius erat, vt traditor audierat.

IV. Applicatur nobis hæc similitudo. *Ephe. 2. 3. Eramus natura filij iræ.* Quis obtinebit indulgentiam, quis sequetur erit qui nos lupremo Regi reconciliet inimicos: eligantur Sacerdotes, Mediatore, quandoquidē (teste Apost.) hoc propriū sit Sacerdotibus, & eo sine consecratur: *Omnis Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur &c.* Quo fit vt nō vnū sed plures inuenient homo mediatore, cum non parua esset multitudo Sacerdotum. Fat. or inquit Apost. sed nullus erat negotio conueniens, vt hoc perfectē aimpleret: Erant etenim & ipsi de Reorū dam-

Hebr. 7. 28. natorumq; numero: *Lex homines constituit Sacerdotes infirmitatē habentes.* Requitebatur igitur, & necessarius erat Sacerdos impollutus, innocens Christus diuinog; conspectu ita acceptus, vt quantū ad se nihil haberet quo nullū offendisset, nec de numero esset noxiorū sine rebellū: *Talis dicebat vt esset nobis Pontifex sanctus innocens, impollutus, solum mediator*

V. *gratus à peccatoribus.* Hic autē (sic testatur Apost.) erat Christus Sacerdos, nō à lege constitutus, nō eius ceremonijs, nō virtute consecratus: hæc etenim omnia infirmitas erant, & quotquot tales erant milleis infirmitatibus, milleis erāt obnoxij defectibus sicut ceteri: *Sacerdotes infirmitatē habentes, sed ab æterno Patre vt legitimus missus nobis mediator: Sed filij in æternum perfectum.* Hæc minime verba prætereamus: In æternum perfectum. Filium vt sacerdotem consecrauit & sequestrat, talem autem, vt nullum in æternum defectum incurreret, sed integra & perfecta placeret Deo Patri perfectione.

¶ Congruè declarat D. Hiero. illa verba quæ in persona Christi dixit apud Oseam Prophetam: *Deus ego sum, & non homo: in medio tui sanctus, & non ingrediar ciuitatem.* Qua veritate dicit quod

Deus sit & non homo: *Deus ego sum & nō homo:* numquid fides nos instruit Catholica quod cum VI. Deus esset, factus sit homo, ita vt pauper sit Deus Homo & homo? Deinde quomodo dicit non ingrediar pro peccatorum ciuitate, si in ipsa natus sit vixit, & ueritate factus sit, tandemque mortuus? hæc duo cōiuncta capitur: nobis refert Euangelista Ioan. *Verbum caro factum est & habitauit in nobis.* Notandum ex D. Hier. *Li. 2. cont.* quod crebro in sacris litteris hoc nomen *Homo, Pelag. p.* pro eo sumatur qui varijs subiaceret imperfectio- 221. nibus, & defectibus, cū sit ita cunctis commune talibus subiaceret defectibus. Sic ait Apost. *Corinthijs: Cū sit inter vos Zelus & contentio, nonne 1. Cor. 3. 3. homines estis & secundū carnem ambulatis?* Posteriora verba declarant prima: Illos etenim homines nuncupauit, qui carnis sua perniciosos testantur a petitis. Eo modo Christus non erat homo, & dicere potuit: *Deus ego sum & nō homo.* Sed & VII. ait: *Ego in medio tui sanctus.* In omni hominum Nemo multitudinis nullus erat à peccatis immunis scelerisque purus. Propheta Michæas elegit autē a forder cumquaque mundū suus de flexit oculos, tūc talē reperit imperfectiones, tūcque scelera vt altius exclamauit: *Perij sanctus de terra, rectus in hominibus non est, omnes in sanguine insidiatur, qui optimus inter eos est, quasi palmarum, & qui rectus, quasi spina de sepe. Non est homo qui non peccet dixit. Salomon. Quinimo D. Ioa. merito inter sanctitate primarios colendus, asseueranter de se ait aitque de ijs qui donorū sancti S. primitias acceperunt: *Si dixerimus quoniam peccatū nō habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est.* Ipse est, qui in omnibus & per omnia est sanctitate præstantissimus, aitque: *Ego in medio tui sanctus.* An ergo multi non fuerūt, nec sunt inter homines morū integritate spectabiles: Equidē: sed omnis eorū sanctitas defectibus vilescit, & imperfectiombus maculatur. solus Christus ipse est, qui illū in tam sublimi possidet gradu, vt nullus in eo notāsus sit defectus: erat etenim eius sanctitas, Dei sanctitas, cui canimus: *Tu solus Sanctus.**

Ad prædicta vana Osee verba Bapu. videtur alludere Ioan. quando de Christo perhibens testimonium, ait: nō sum ego Messias. Si verò quis ille sit nosse desideretis, ipse est, qui *Medius vestrū stetit:* adeo sanctus vt: *Non sum dignus corrigiam Iana. 1. 25. calc. monti eius soluere.* Maior est distantia de mea ad illius sanctitatem, quàm de pedibus ad VIII. caput, quod autem dicit: *Et non ingrediar ciuitatem.* Naturam, idem declarat æternam ciuitatem appellat humanam naturam corruptā & peccato primo etiam in- rum bestiorum parentū inquinatā, cuius incolæ quina- samus, quotquot ab illis nascimur, vt natura eorū ita &

ita & culpæ ac proditionis heredes. In hanc
Christus non ingressus est civitatem: non enim
illorum rebellium Deo, numero comprehendi-
tur proditorum: quamvis enim naturam assump-
serit, omnis tamen fuit criminis expertus: *Non in-
grediar civitatem* (interprete D. Hieron.) *Vitiorum
scilicet consiliabulum* Ipse, solus hanc non ingredi-
tur civitatem, quam adificavit Cain &c.

IX.

Nedum

Sacerdos

sed etiam

oblatio

esse de-

bet mun-

da.

Heb. 9. 22

Eccl. 14. 4.

X.

Similitu-

do.

XI.

Cur Deus

humanū

numquā

voluerit

languinē.

Talis & cecebat ut esset nobis Pontifex (ait Apoll.)
sanctus &c. excelsior calis factus. Sicut autem sa-
cerdos requiebat impollutus sic & oblatio &
sacrificium purum, & sanguis nulla macula co-
inquinatus ad peccatorū maculas eluendas. Ait
Apost. *Sine sanguinis effusione non fit remissio.* Si
sanguis forditus sit & immundus mundare nō
poterit: iam enim nobis asseruit Spiritus S. *Ab
immundo quid mundabitur?* Si ad lavandum lin-
tēū vel byssum aquam sumptis infectā & tur-
bidam, illam magis pollues quam emundabis.
Hac de causa numquam Deus humani sangui-
nis sibi placitum accepit sacrificium, ne qui-
dem ad scelorum expiationē: & cum multigena
decreverit in lege veteri sacrificia sanguinis
animalium & avium, numquam tamen vel gut-
tulam humani sanguinis exstulavit. Sanguinē
admisit animalium in quarundam culparum,
& legalium immunditatum expiationem, eo
quod sanguis ille nulla esset culparum labe co-
inquinatus: Verumtamen non erat sufficiens,
quamvis enim nulla macula fedaretur in se
tamen nullo sanctitatis aut virtutis atomo com-
mendabatur, qui nedum nulla culpa pollueret-
ur, aut sanguis esset immundus, sed insuper vir-
tute, dignitate, & munditia præfulgeret: ut ex-
piare posset & sanctificare.

10

XII

Noluit

Deus

Isaac sibi

immolari

sanguinē.

Gen. 22. 12.

Domesticæ notus est casus ille Abraham: a Deo
vocatur, illique præcipitur, ut Deo gratum offerat
sacrificium, cuius victima sit Charissimus & vi-
nicus ei filius, ab illo ipso Patre immolatus &
super altare profuso sanguine adol-scētis. Præ-
puto bedit Abraham, filiumque in montem sibi
a Deo præmonstratum adducit: erigit altare, lig-
na componit, ligat filium, oculos illi obnubilat,
collum extendit filius, manu Pater arripit gla-
dium, in altum attollit, icem librat filium iu-
gulaturus: extemplo accurrit Deus, de caelo, cla-
mat: Abraham, Abraham: *Ne extendas manū su-
per puerum neque facias illi quicquam.* Illū nō
effundas in conspectu meo sanguinem: quod d. re-
duc gladium in vaginam & manū contrahet:
non enim illius sanguinis vel vicicam postulo
guttā. Non enim hic est, qui mihi satisfacit, nec
illum scelorum totius mundi quæro fieri lava-

trū. Retorsum oculos convertit & illum con-
spice arietem, hunc mihi offerendum expostulo:
Levavit Abraham oculos suos, viditque post se arietem
Arietem inter vespres habentem cornibus quem as-

XIII.

sumens obtulit holocaustum pro filio. Domine mi-
cur sanguinis Isaac respis oblationem, si san-
guinis arietis quem Abraham ostendit sacrifici-
um acceptes: non hoc acceptabas pro eo quod
erat in se, cum eo modo nihil haberet cuius in-
tuitu tibi foret acceptum, sed in quantum ut si-
gura, illum monstraret sanguinem quē filius tuus
factus homo effunderet oblationem. An ergo ex
hac ratione nō cōvenientior erat sanguis Isaac
quā arietis quandoquidem volueris, ut Isaac sa-
crificij filij tui figuram ostenditur, & suo potuis-
set sanguine hoc in altari profuso eū repræsen-
tare, quē filius tuus esset in ara crucis effusus?
An tibi facilis non fuisset Isaac occisum obla-
tionemque in sacrificiū, ad vitam revocare? Sic enim
credidit Abraham futurum (affirmante Aposto-
lo) quo fieret ut perfectā, & integrā foret ipse
Christi figura mysteriorū, qui sacrificiū erat,
mortuus & demum resurrexerat: hoc vult, ut
Isaac ductus ad sacrificium obedientia sua, Chri-
sti repræsentare incipiat obedientiam, qua seip-
sum voluntarie in mortem tradidit, cuius capax
non erat aries: Verum non hoc vult, quod in ob-
latione sacrificij sanguinis effusione, Isaac ille
sit, qui semetipsum offerat, cuiusque sanguinis
profundatur: quia sanguis est humanus, & in se
maculatus: quocirca nec quidem ut Christi fi-
guram vult eam acceptare: quia esse & ipse
sanguis debebat, cæcis purior atque nitidior:
quo criminum nostrorum essent maculæ di-
luendæ, & quo spons. in suam talem exhiberet,
qualem describit Apostolus. *Ut exhiberet ipse sibi Ephes. 4.*
gloriosam Ecclesiam non habentem maculam ne-
que rugam.

Cuius

XIV. Cuius est ille dies Christi quem vidit Abraham? *Abraham vidit diem meum.* Quando diem hunc vidit? Quomodo in eius visione gaudius est? Totum hoc in hac Abrahæ historia declaratur. Dies Christi, dies fuit amarissimæ passionis eius ac mortis, quem Evangelistæ communiter kotam eius appellant: *Hora eius.* Ob rationes quas in Cœna Domini memorabimus. *Hunc diem* vidit Abraham filium suum immolaturus, dum illi Dominus arietem ostendit, voluitque ut ille iugularetur & offerretur, ut filius eius ab instanti morte liberaretur.

Lib. de quaest. heb. in Gen. l. de Abr. & Isa. de Sacer. doctio. l. quæ. 99. l. 7. in 1. 2. Leuit. & Leont. suis. Figuram hic admirare mysteriosam. Quid est Sabech? Ridet D. Hieron. arctorem licet sanctissimum & sanctissimum nempe D. Euseb. Emiss. quia lingua Hebræica parum petius dicebat quod Sabech nomen esset arietis, quem Deus ostendit Abrahæ. Explodendum est hoc (ait iste) nou enim nisi nomen est arboris, qua aries cornibus implexus tenebatur. Die igitur quæ nã sit hæc arbor Sabech? In substantia ignoramus, cæterum quanto minus hoc nouimus, tanto per nomen suum nobis declarat mysteria præclariora si eius significationes expendamus. Dum huic insisto, duo reperio per hanc significari contraria. D. Hier. interpretatur: *Arbor vinculo- rum. legaminum, & retium,* quales sunt densiores rubi, sic ut aries medius circumquaque eius re- tibus seu vinculis inuolueretur. Sic teste D. Hier. hoc explicat Syn. machus, qui legit: *Aries retentus in re. i. cornibus suis.* Quem Abraham vidit spi- nus cuius quaque iretium. D. Athanas. sic ait: *Iuxta Hebræos videtur Sabech remissio esse, & condonatio.* Itaque idem est virgultum Sabech quod arbor libertatis, remissionis, & condonationis: Quasi dicat: Vidit Abraham Arietem ab arbore suspensum libertatis: ac remissionis, ex qua omnia vincula & retia dissoluuntur.

Obijcies: quomodo hæc sibi conueniunt, manumque dant sibi mutuo binæ hæc significationes? Si arbor sit vinculo- rum & ligaminum, quomodo libertatis arbor est, & indulgentiæ? Cœ-

lestè declarando mysterium. Est hæc arbor *Sa- bech* ex qua suspensus apparuit Aries, crucis sym- bolum cui Christus affixus fuit, & in qua pep- dit: qua illi arbor fuit retium & ligaminum, qui- bus velut ligatus, intortus & irretitus erat, quan- tum ad quidem quod illum adeo firmiter ligatum sed con- tenebat, & irretitum, vincula nostrorum fuerint grua. peccatorum, & omnes spinæ nostrarumque rubi eniparum. O quam alligatus, quam inuolutus, quam intricatus! *Posuit Dominus in eo iniquitatē Isa. 59. 6. omnium nostrum.* Et hæc eadem nobis arbor fuit remissionis ac libertatis: illius enim vincula nos- tra fuerunt libertas, & in eius carceribus nostra latebat redemptio, in eius spinis nostra gloria, & cum ipse nullius esset noxæ reus *clausus* con- fixus & captus in cruce, nos absoluitur, & ab omnibus peccatis nostris culpique deligamur: hæc etenim est sanctorum vox laudantis ac Rede- *Apoc. 5. 9. mli nos Deo in sanguine tuo.* Habes hic arborem Sabech, arborem remissionis.

Insuper ex his idē auctor quandã enodat dif- ficultatem circa illa Christi verba pendentes in cruce: *Eli Eli lamma Sabachani* quod interprete ipso Evangelista signifi- at *Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me.* Ne distitit inhareamus huius detel. cionis explicationi, qua Pater filium in cruce pendulum deliruit, sufficiat nobis intel- ligere, quod Christus intendit declarare se à Patre, nullo accepto solamine, detel. detel. cione non minus mysteriosa quàm extraordi- dinaria. Illud tantummodo perpendamus quod certum est Christum nunc ore proprio dicere voluisse, quod millemis ante centuris pro- tulerat Davidico, ac Prophetico psalmo videli- cet 21. qui spirare magis Evangelistam quàm Proph. videtur: *Deus Deus meus respice in me quare me dereliquisti.* Porro si verum sit hoc, non videtur verba Davidis integrè pronuntiasse: non enim dixit David Sabachani sed *Hazaphiani* sūt autē diuersa verba Sabach & Hazaph: quia Ha- zaph absolute significat deserere seu relinquere. Sabach verò significat relinquere, nō taliter qualiter, sed irretitum & alligatum, ut patet legenti thesaurum nostri Pagnini. Multa hic ille & aij congerunt, sed auctor ille credit hæc Christi verba *Eli Eli lamma Sabachani* ex duobus locis esse sumpta, de quibus vram composuit sententia, quod sacra scriptura est admodum familiaris: Prima verba *Eli Eli lamma* ex 21. Davidis psal- mus sumuntur. Verbum autem *Sabachani* sumitur ex historia huius arietis Abrahæ, qui suspensus dicitur ex arbore Sabech, de quo derivatus verbum Sabach. Itaque nō fat illi fuit conuerti se

XV. Opposita huius arboris ex- plicatio, quæ dicitur: *Rede- mptio* & *gloria*. *Apoc. 5. 9.* *Matt. 26. 46.* *XVII.* *Verba Christi in cruce querentis se derelictu eno- dantur.* *Psal. 21.*

desertū à Patre cruci suspensum taliter qualiter, hoc enim indicare videbatur verbum *Hazaphthani* quo David vsus est, sed declarare voluit, quoniam hæc sit arbor & quamobrem in ea suspenderetur, Erat etenim arbor *Sabech* quæ libertatē vinculaque significat, vt arborem crucis denotaret, in qua detinebatur implexus, ligatus, & omnibus nostrorum scelerum rebus intricatus, quo nostram ipse remissionem operabatur & libertatem.

In hoc Deus Abraham diuina adeo luce mysterium illud passionis demonstravit dominicæ, vt dicere hodie potuerit: *Abraham vidit Deum* *mn̄*. Quinimo hæc de causa si D. Aug. credimus appellauit Abraham nomen loci illius, *Dominus vidit*, q. d. Recordare, quod illud Deus agere dicitur quod ipse facit vt nos agamus. Ita quando eadē occasione dixit Abraham: *Nunc cognoui quod timeas Dominum* q. d. *Nunc feci te cognoscere* & c. hoc supposito: *Dominus vidit* q. d. *Dominus fecit videre sicut dictum est: Nunc sciu pro eo quod est, nunc scire feci, ita hic Dominus vidit, pro eo quod est, Dominus apparuit, hoc est, videri se fecit.* Ibi visus est ab Abraham Christus cruci affixus sub figura & simbolo illius arietis in arbore *Sabech*. Hinc Abraham montem illum: *Terram appellauit visionis*. Dicit sacra scriptura, quod dum illi Deus filij sui præcipit immolationem, dixerit vt in terram pergeret visionum: *Vade in terram visionis*.

XVIII. Quæ est hæc terra visionis? Mons est ille, in quo filium statuit offerendum, viditque arietem arbori *Sabech* intricatum: qua de causa vocatur *Terra visionis*? Nonnulli dicunt eo quod mons esset altissimus, ex quo in circumuicina pateret aspectus: Vnde idem fuit, ac si dicat, vade in terram altissimam omnium conspectui patentissimam. Sic Septuaginta legunt, vt notat D. Hiero. *Vade in terram excelsum*. Verum tamen apte dicit Abbas Rupert. hoc dictum fuisse per anticipationem: dum enim Deus Abraham loquebatur nondū mons hoc nomen fuerat sortitus, sed illi postmodum Abraham impoluit, quando in ipso visionem illam habuit adeo clarā & singularem de Christo pro nostra redemptione crucifixo, quasi propriis illum oculis intueretur. Vel dicere possumus quod sicut S. Simeoni Deus promiserat, ante mortem suam filij sui carne induti conspectū, quem diem somna expectauit permissus alacritate, verum cū illum vidit tanto fuit gaudio delibutus, vt cecinerit: *Nunc dimittis* & c. Sic Abraham promiserat Deus, quod in morte filij sui illi remedium mundi præmonstraret. Quo

promisso tanta cepit gestire hilaritate, vt ipse Dominus dicat *Exultauit vt videret diem meum*: quando verò præcepit ei vt filium suum immolaret, dixit ei quod illa vice promissum expletur, nempe quod in monte illo concederet illi eum in spiritu videre, quem etiam realiter vidit, vt dictum est: tunc gaudium eius fuit ineffabile: *Vidit & gauisus est*.

Obiicies: si Christū ibidem viderit in spiritu crucifixum, tam horrendos perferentem crucia- curabatur, & morte expirantem adeo ignominiosa, qua ham non ratione gauisus? Quis alius dixerit eum nō gaudere ex dia sed lamenta decere: si enim nos qui tanto præcipua nou feruimus spiritu, non amore incalcescimus, Christi in lacrymas planguntque effundimus, dum hæc passione nobis passio ad memoriam reuocatur: an non certum est, quod Abraham amplius contristaretur? si mulieres videntes ad mortem duci Salvatorem lamentabantur, eumque plangebant, quid ageret Abraham eum videntem in cruce dolorum spiritus dumcūque penarum irretitum expirantem? Grande mysterium. Indubitatum est, quin ex vna parte lugeret, eius perpendicularis pennis acerbiores, quo nullus inter natos mulierum speciosior, illius inquam filij sui qui cum suis esset secundum quod homo, erat & Dei secundū quod Deus. Cæterum ex altera parte non modica perfunderetur læticia, considerans quod licet arbor illa, arbor illi esset spinarum & vinculorum, humano tamen generi arbor esset remissionis ac libertatis.

Contemplantur Dauidem, hic enim hoc mysterium perpendicularis nos omnes adhibilos, ad exultationem inuitat & gaudia: & pariter ad læticia, ad plangens prouocat & gemitus: *Venite exultemus Domino subilemus Deo saluari nostro. Venite adoremus, & ploremus coram Domino.* Quæ est hæc, o Propheta sancte, connexio? Venite exultemus: Venite ploremus coram Domino? Optima connexio: quamuis hæc sibi videantur verba repugnare: quia crux Christi arbor est *Sabech*, quæ significat ea quæ sibi videntur opposita, arbor penarum Christo, nobis autem arbor est remissionis. Vt integram haberemus remissionem requirebatur, vt ille qui solus est mundus, immaculatus, nulliq; peccato obnoxius, & agnus sine macula in arbore crucis pretiosū suū effunderet D. Auev. sanguinem. Hic tamen D. August. notanda venit *Li. de nauanimaduerso*, qui hoc tractans argumentum, iura & quod nullus hominum excepto Christo, a peccato fuerit immunis, de Deipara tamen virgine *Relat. ad dicit: Cum de peccatis agitur nullam prorsus de Thim. & sancta Maria virgine habere volo questionem, vnde Iac. c. 26. enim Tom 7.*

Lib. 16. de
ciui. c. 32.

Cur dicatur terra visionis.

Li. de qu. Hebraicis in Genesi.

XX. *animsimus quod ei plus gratia collatum fuerit ad vincendum omni ex parte peccatum, quia concipere ac parere meruit eum, quem non habuit nullam habuisse peccatum. Hac ergo virgine excepta si omnes illos sanctos & sanctas congregare possemus, & interrogare, utrum essent sine peccato: nonne una voce clamassent: Si dixerimus, quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est.*

§ 4. Probare debet Christus se mundum esse in oculis hominum, licet mundus esset in oculis Dei.

12 **Q**uis ex vobis arguet me de peccato? Licet praedicta certa sint, quod nulli Christus habuerit peccatum, non macula aliquam, non eius vestigium, quodque hoc requireretur & conueniret, vt dignè magistri & Redemptoris officium expleat, quod in se susceperat: erat tamen insuper necessarium vt hoc hominibus constaret & hinc fieret in confessu totius mundi rata certificatio, qua vt Redemptor & magister agnosceretur. Trinitat D. Cyril. Alex. propositio conuenienter, quod Deus dis. osuit in fabrica tabernaculi, vt enim notat Apost. voluit vt ex duabus partibus erigeretur: vna exteriori interiori altera: in exteriori & prima parte candelabrum erat luminis cum septem spicis earum singulis clarissima luce radiantibus, oleo fons purissimo, similiter & altare aureum in quo incensum & aromata, imo & illud suaue flagrans Thymiana adolebantur, tam suauis odore gratum vt commotum Deo peccata mitigaret: in interiori & secunda parte, arca iacebat mystica suo contexta propitiatorio, ex auro & Cherebinis, haec etenim erat Dei sedes in qua velut in Throno suae maiestatis excelso representabatur. Haec pars dicebatur: *Sancta Sanctorum* vel vt alij legunt: *Sanctitas Sanctitatum* id est fons & omnium origo Sanctitatum, Exterior vocabatur *Sancta* in neutro id est, quid ab omni parte Sanctum: cura enim haec pars exterior sic vrita esset illi interiori *Sancta Sanctorum*, non dubium est quin illi ex ea redundare debebat, vt in omnibus, & per omnia foret sancta. Erat haec autem parua, eiusque lucis manifesta claritas, nec non odorum suauitas omnium oculis patentissima. Pars interior vero contexta latebat, ad quam nedum intrare nefas erat, sed nec illam videre licebat manifestè. Diuinum est hoc arcanum (teste D. Cyril.) & quodnam illud scilicet quod tabernaculum illud expressim praeferebat Messiae venturi.

Hieron. Bapt. de Lanna Tom. III.

ri figuram, in quo futuræ essent velut diæ partes. Vna *Sancta Sanctorum* vel *Sanctitas Sanctitatum* nempe Sanctissima Diuinitas, fons & fecunditudo cuiuscumque siue in caelo, siue in terra, Sanctitatis: Arca quoque thesaurorum Dei. Altera, *Sancta* eius nempe humanitas cum in *Sancta*, in corpore, in anima, cogitationibus, verbis, & operibus: Sanctitas, inquam, quæ illi dimanabat ex coniunctione & vniõne diuinitatis, vt ante dictum est, illique quadrat optimè nomen *Sancta* sicut declarauit Angelus, cu in illo quod ante declarauimus, Virgine Sanctissima dicitur: *Quod em te nascetur, Sanctum*. Illa pars interior *Sancta* latebat abscondita: *Per velamen id est carnem suam* ait Apost. *Heb. 10. 39* lus: erat etenim Christi diuinitas inuisibilis, & ita hominum oculis abscondita, vt vere dicere potuerit Vates Evangelicus: *Verò tu es Deus absconditus.*

Si autem conueniebat vt Christus nostræ redemptionis opus perageret: illud enim fieri debebat per mortem eius: etenim si diuinitatem manifestasset, in eum manus mittere nemo poterat: *Si enim cognouissent, nunquam Dominum gloria crucifixissent.* Pars exterior quæ eius erat humanitas, omnium oculis debebat esse manifesta, quatenus completeretur illud Isaiæ Vatis oraculum: *Videbit omnis caro salutare Dei.* Nec nõ aperta patere debebat coram omnibus lucis eius claritas, odorumque suauitas: quæ Deo in sacrificium adolebatur. Duo conueniebant Messiae: verborum doctrinaeque lumen, quo nos illuminaret, Magister esset & doceret, nec non operum fragrantia, quibus nos redimeret. Eius doctrinam conueniebat esse adeo securam ac certam vt ab omnibus agnosceretur quod nullum quo nos irretiret, mendacium, erroremque complecteretur. Eius autem opera adeo sancta vt nullis esset peccatis obnoxia, quibus non solum Deum nobis non reconciliaret, sed grauius offenderet ac contra se pronocaret. His suppositis: expediens erat vt quatenus illum homines vt talem recipere, integram daret satisfactionem ita vt clarè nudèque cognoscerent, veram eius esse doctrinam, opera sancta & ab omni prorsus peccato aliena. Hoc à Christo requirebatur & hoc ipse perfecit.

Sic nobis declarat Evangelista Ioan. velut tabernaculum ex duabus partibus caeleste diuinitate & humanitate, dicendo: *Verbum caro factum est & addit dicens: partem suam humanitatis exteriori omnium oculis patefecisse: vidimus enim eum, inquit, plenum gratiæ & veritatis,*

Z z z ac